

Budapest

VIII., Baross-tér 17.

KITARTÁS

KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ ORSZÁGOS EGYESÜLET HAVILAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-én.

Főszerkesztő:
Temesváry Alajos.
Felelős szerkesztő:
Turtsányi Vilmos.

A »Kitartás« című jótékonyági
egyesület alapszabályait a nagym.
magyar királyi Belügyminiszterium
49.452.902. szám alatt jóváhagyta.

Az egyesület igazgatósága:

Elnök: Temesváry Alajos.
Igazgatók: Turtsányi Vilmos, Ellbogen Ferencz, Horváth István,
Puha József, Puhm János, Sándor Márkus.

Az egyesület tagjait megillető kedvezmények kivonata.

Az alapszabályokban meghatározott feltételek mellett az egyesületi tagok a következő kedvezményekben részesülnek:

1. Minden tag 60 éves koráig a »Providentia« általános biztosító társaságnál baleset ellen van biztosítva, még pedig:
  - a) Baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona erejéig,
  - b) baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség esetén a tag 2000 korona arányában egy meghatározott százalék szerinti összeg erejéig.
2. A második évtől kezdve a tag nevének vagy kedvezményezettjének fokozatosan 2000 koronáig emelkedő halálbiztosítási segély fizetetik ki. Maga a tag, nevének elhalálása esetén, fokozatosan 500 koronáig emelkedő segélyben részesül.
3. 15 évi tagság után a tag 1000 koronáig terjedhető előleget kap még életében, mely a halálbiztosítási segélybe annak idején betudatik.
4. Minden tag a belépéstől kezdve úgy peres, mint perenkívüli ügyekben az egyesület ügyészsége által díjtalanul képviseltetik.
5. Az egyesület »Kitartás« című havilapja minden tagnak már a belépéstől kezdve díjtalanul megküldetik.

Mindeme kedvezmények fejében az ezentúl belépő új tagok, ha belépésük alkalmával 30-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 koronát, ha belépésük alkalmával 38-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 korona 40 fillért, és ha 44-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 4 koronát fizetnek tagsági díj czimén.

Beiratási díj egyszer s mindenkorra 2 korona.

Aki 44 éves elmúlt, az tagnak többé fel nem vétetik.

Az egyesület minden egyes tagja 60 éves koráig állandóan biztosítva van baleset ellen

Minden baleset, megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, okvetlenül bejelentendő.

Lapunk legközelebbi száma 1904. február elsején fog megjelenni.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

Igazgatósági ülés. Egyesületünk igazgatósága december hónap 17-én tartotta meg rendes havi ülését, melyen apróbb folyó ügyeket tárgyalt le.

Egyesületünk új ügyésze. Lapunk multszámában közöltük volt, hogy egyesületünk új ügyészének címét mihamarább tudatni fogjuk. Sikerült ugyanis ezen állásra **Dr. Török Arthur** fővárosi jönevű köz- és váltóügyvédet megnyernünk, aki a tagok és az egyesület peres ügyeit ezentul ellátja. **Dr. Török Arthur lakása Budapest VI., Teréz-körút 43. szám. I. emelet.**

A tagdíjak befizetése dolgában lapunk legutóbbi számában közöltek ismételve, újólaj komoly intelmet intézünk a hátralékos tagokhoz. A vezetőség minden emberileg telhetőt elkövet, hogy az egyesületet felvirágoztassa, annak jövőjét biztosítsa, a tagok mindegyikének érdekeit és jogait megóvja. Ezzel szemben tapasztalnunk kell, hogy a tagok egynémelyike gyakran hónapokig is adós marad a tagsági díjakkal. Miután az egyesület csakis abban az esetben teljesítheti pontosan a maga kötelezettségeit, ha a tagok is lelkiismeretesek a díjak beküldésében, — figyelmeztetjük a késedelmes fizetőket, hogy a vezetőség az alapszabályok 12. §-ának b) pontját lenne kénytelen egyesek ellen alkalmazni. Minden józan gondolkozású ember be fogja látni, hogy az egyesület vezetősége, amikor a takarékoságban és lelkiismeretes kezelésben a legnagyobb szigorot alkalmazza, ezt a szigorot nem csak önmagára értheti, hanem a tagokra is. Mindenki magának tulajdonítsa majd, ha a vezetőség kénytelen lesz őt a tagok sorából törölni csak azért, mert a tagdíjakat nem fizette be pontosan.

A bizalmi férfiakat a legkomolyabban figyel-

meztetjük, hogy a beszédett a kellő időben tagdíjakat pontosan szolgáltatassák be az egyesület pénztárába, mert netán tapasztalandó mulasztások esetén — az egyesület jó hírnevének és a tagoknak érdekében — szigorú rendszabályokhoz kellene folyamodnunk.

December havi tagkimutatás.

Tagok száma december hó 1-én	1945
Elhalt december hóban	3
	maradt 1942
Kilépett	4
	1938
Belépett december hóban	13
Összesen	1951

December havi pénztári kimutatás.

Takarékpénztári betétek	korona	47299.36
Leltár		2630.—
Pénztári állomány		5344.71
Összesen		55274.07

Kiadások:

Balesetbiztosításért	534 03	
Halálzási segélyek	1700.—	
Személyzeti és dologi kiadások, nyomda stb.	1166.19	3400.22
Marad tényleges vagyon		51873.85

Segélyezések kimutatása.

Halálzási segélyek.

Lapunk 30-ik számában kimutatott segélyösszeg ... .. 69.450 kor.

Ujabb segélyek:

2792. Hoffmann Ferencz, Nagy-Maros, a tag halála után	1000 kor.
4720. Kriszteszku János, Versecz » » » »	400 »
4373. Tóth József, Ipoly-Pásztó, a tag neje halála után	300 »

Balesetsegélyek.

Lapunk 30-ik számában kimutatott segélyösszeg ... .. 25.715 korona 06 fillér

Néhány őszinte szó.

Az Úr, amikor a teremtés munkáját befejezte, a hetedik napot a pihenésnek rendelte. És lőn az első ünnep. Vagyis az ünnepek, a pihenésnek szánt napok, olyan régi keletűek, mint — az Irás szavai szerint — maga a teremtés.

Szolgálnak pedig ezek a minden rendű és rangu ünnepek nemcsak arra, hogy a test kipihenje a nehéz dologban szenvedett fáradságokat. Nem. Hanem arra is, hogy néhány napján a lélek is hozzájusson a maga jogához. Ahhoz a joghoz, hogy most övé az elsőség, neki szentelje idejét a gazda — az ember. Szálljon magába és alaposan meghányja-vesse a maga sorsát; az elmúltakat és az eljövendőket. Amiket a hétköznapok nehéz, kenyérkereső fáradságai között rendszerint csak futólag, felületesen szokott elintézni.

Tegyünk mi is úgy. Elmélkedjünk egy kissé ezeken a szent napokon, a keresztényi szeretetnek emez igazi ünnepnapjain. És éppen ezeken; mert hol, miből fakadhatnak szebb és nemesebb gondolatok, mint a tiszta szeretetnek eszményi forrásából? És ha elvégeztük a magunk, a családjaink és egyéb szeretteink ügyes-bajos dolgait, gondjait — elmélkedésünk térjen át a mindenünk reménységére, a **Kitartás**. Gondolkozzunk az ő élete az ő sorsa felől is azzal a bensőséggel, amivel testvér a testvérről, gyermek a szülőről, szülő a gyermekről megemlékezni szokott. Hiszen egy nagy család vagyunk. Testvérek, akik azért léptünk szövetségre egymással, hogy egymást támogassuk, egymást segítsük. Testvérek, akik közösen áldozunk egyazon oltárnál, hogy megengeszteljük a Sors nehéz kezének vészterhes erejét, ha kire közülünk váratlanul lesújt. Testvérek, akik egyaránt bizalommal tekintünk oda, ahol áldozati filléreink halomra gyűlnek, gondos sáfárok kezeiben vagyonná gyarapodnak . . . Én pedig? Nos, én mint ezen sáfárok főfővezetője, nem úgy érzem, mintha nekem csupán az lenne a gondom, hogy a többi sáfárra ügyeljek. Én úgy érzem, hogy reám ebben a mi nagy családjunkban a családapa fontos feladatai várnak; a maguk vérbeli kötelezettségeivel, sulyos erkölcsi felelősségükkel. Én úgy érzem, hogy itt nékem gyermekeim bujánhaját, jó és rossz sorsát kell a szívemen viselnem. Küzödni, fáradni minden egyesnek az érdekében, hogy gyámolítva legyen az egész család. Dolgozni az egészért, hogy minden egyes megtalálja benne a maga boldogulását.

És amikor így, az atya gondoskodásával

tekintek végig a Kitartásnak családi életén, mély szomorúság fogja el lelkemet. Fájó szívvel mélyedek belé a multak kelletlen emlékeinek szemléletébe. Fájó szívvel gondolom el, hogy hol lehetne ez a család, a jólétnek milyen fokán állhatna már ma, ha az igazi szeretet nemtője állott volna bölcsője mellett; ha tudás és jóakarát gyámolítják vala a csecsemőt, a gyermeket első lépéseiben. Az az örömem is, hogy én lehetek a gyermekévek betegségeinek orvoslója, hogy én adhatom vissza az életnek ezt a már halódóban volt egész familiát — az sem minden keserűség nélkül való. Hiszen annyira sulyos feladatot vállaltam magamra ezzel, hogy nem tudom, vajjon a meggyőzéséhez lesz-e elég erőm? Hogy nem fogja-e a feladat nagysága idő előtt letörni az én tiszta szándékaimat, melyek csak a cél iránti önzetlen szeretetből merítenek tápláló erőt? Nem fog-e tervem kivitelében meggátolni olyan tényező, olyan körülmény, amely tudásomon, amely mindnyájunk tehetségén kívül esik?

Hát én — minden keserű mellékíz dacára is — azt hiszem, hogy nem. Lelkiismeretem, meggyőződésem azt mondják, hogy célunk elérhető, ha — megértjük egymást. A családfő a családot és viszont. A család engem tett meg a maga fejévé. Az akarok lenni: igazi családfő, aki gonddal, szeretettel intézi családját sorsát, ha áldozatok árán is.

Mi az, ami engem a siker reménységével kecsegtet?

Első sorban, hogy bizom az egyesület anyagi jövőjében. Vagyoni gyarapodásunk szépen lépést tart az én várakozásaimmal, amiket még megválasztatásom idején hangoztattam. Mig annak előtte négy év kellett hozzá, hogy összesen negyvenezer korona szedődjék össze tiszta vagyonként — most ez a vagyon öt hónap alatt tizenegyezer koronával gyarapodott! És hiszem, hogy ez az arány rövidesen még kedvezőbbé fog válni. — A biztosítási alap megszerzése (a részvénytársaság megalakítása) előreláthatólag szintén simán fog menni s a kitűzött határidőig meg is valósul. — Az egyesületi tagok száma — bár kisebb mértékben, mint annakelőtte — de biztosabban gyarapodik; mert most már nincs ok reá, hogy a tagok százával lépjenek ki az egyletből, mint annakelőtte. — A tagsági díjak eléggé pontosan folynak be, bár érzésben még mindig akad itt-amott kifogásolni való . . . . . Ezek az anyagiak.

Másodsorban, hogy bizom abban, hogy az a sok félreértés, az a nagy bizalmatlanság, ami ennek az egyesületnek működése kapcsán a társadalom minden rétegében lábra kapott,

lassan-lassan mégis csak tisztázható, eltávolítható lesz. Noha — mint erről ugyyszólván nap-nap mellett kell meggyőződnöm — ez a feladat sokkal nehezebb, mint az anyagiak rendezése. Ám itt is segíthetünk a dolgon. Önök, t. tagtársak, a családnak minden egyes tagja azáltal, hogy őszinteséggel, bizalommal vannak a családfő iránt. Én, mint családfő azzal, hogy oly eszközökkel akarok működni, melyek önnönmagukban hordják a siker garanciáit . . . Egyszerre kétezerfelé nem nézhetek. Nem láthatom mindenkinek baját, nem ismerhetem mindenkinek panaszát. Pedig hát látni, ismerni akarnám ennek a nagy családnak életét, viszonyait, gondolkodását, hogy láthassam egyúttal a betegségeket a fejlődés akadályait! Hiszen láttatlanba még a leghiresebb professzor sem tud gyógyítani! . . . Állásokat, hivatali előmenetelt én senkinek nem szerezhetek; protekciót sehol senkinek a javára nem gyakorolhatok. Az egyesületnél nem ez az én hivatásom. Hanem igenis az, hogy az egyesületi életben, a tagsági viszonyból folyó mindenféle ügyekben legfőbb öre legyek a jognak és az igazságnak. Aki hiszi, hogy rövidséget szenvedett érésben, annak én a családfő gondosságával, lelkiismeretességével és szeretetével fogom panaszát megvizsgálni. . .

Ilyen utakon, Isten segedelmével, lépésről lépésre mégis csak közelebb jutunk kitűzött célunkhoz. Nem lármázzuk teli a világot, nem kapkodunk, nem ígérünk fűt-fát boldognak-boldogtalannak; de óvatosan irtjuk a gyermekbetegségek sok maradványát s az egészséges fejlődés szilárd alapjait együttesen, egy érzelemmel rakosgatjuk egymás mellé. . .

Ez az én üzenetem a *Kitartás* nagy családnak, a szeretetnek legnagyobb ünnepén. Elmélkedjünk róla.

Temesváry Alajos

elnök.

Karácsonyi szokások.

Összes nagy ünnepeink közt a karácsonyt legtöbb joggal nevezhetjük a keresztyén világ ünnepének. Ünnepe az minden vallásos felekezetre, valamennyi néposztályra nézve. Ámde a karácsony ünnepéhez fűződő szokások a különböző nemzetiségek, vallásfelekezetek és műveltségi fokok szerint változnak.

A katolikus egyházban, mely hajdan minden vallásos szertartását és szokásait Olaszországtól vette át, a karácsony főjelvényét a jászol képezte; az első jelképi jászolt szent Ferencz készítette 1223-ban és a karácsonyi jászoljátékok vagy jobban mondva játékjászol Tiroiban, Bajor- és Csehországban egészen mostanáig fennmaradtak. E játékok, melyek

az ujonszületett üdvözítő első tartózkodási helyére emlékeztetnek, néha igen művésziességgel vannak összeállítva, s egész csoportozatot képeznek ma is, s nem csupán a családi tüzhely körül, hanem a templomokban is több helyen láthatók.

Ellenben a protestáns világ a XVI. század óta ismét szokásba vette a régi pogány eredetű karácsonyfát, melynek zöld ágait éppen úgy lehet az isteni hatalom örökös uralmára, mint a bűnből való megváltás örökkévalóságára és amaz általános örömré vonatkoztatni, melyet az Üdvözítő születése világszerte előidézni szokott.

Ott, a hol az előhaladó műveltség minden más szokást elenyésztett, a fenyőág földszítése képezi a karácsonyi ünnepek előfutárát. De a legtöbb vidéken más előünnepek is fennmaradtak. E közt legáltalánosabb nálunk is eléggé ismeretes a »Mikulás« megérkezése Miklós napján, december 6-án. A »Mikulásnak« Németország különböző tájain különböző neve van, mint például »Hele-Christ«, »Rauche Clas«, »Ruprecht szolga«, »Butzegraal«, »Hans Trapp« stb. Alsó-Ausztriában egy szokás divatkozik, mely a gyermekek bátorságát kemény próbára teszi. Ott a »Ripprich« vagy »Halige Nigló« megjelenik a gyermekeknek, pogányul kikérdezi őket tudományuk felől, s azután eltűnik. Ekkor a gyermekeknek le kell húzniuk csizmáikat, ki kell azokat szépen takarítani s a kertben valamelyik bokor alá elrejtetni. Este pontban 10 órakor ismét oda kell menniök, hogy a csizmákat elhozzák, melyek most almával, dióval és cukorsüteménnyel vannak tele rakva.

Északon mindenütt, de főleg Holsteinban és Angolországban tömördek enni- és innivalót fogyasztanak el karácsony körül, hanem annyit sehol, mint a skandináv félszigeten, azaz Svédországban és Norvégiában, hol az asztalok az összetörésig rakva vannak étellel és itallal. Sonka, tojás, vaj, sajt, sör és pálinka bámulatos mennyiségben fogy el. Angolországban főleg a Christmas pyes (karácsonyi torták vagy pastétomok), a Christmas batches (kar. kalácsok), Plump porridges (husleves), különösen pedig a nemzeti Plumpuddingok vannak napirenden. A szokásos fenyőágak helyett a házakat téli magyalágak és fagyöngyök díszítik.

A jámbor hit Európa sok vidékén, főleg kisebb városokban és falukon még ma is bizonyos csodahatást tulajdonít a karácsonynak. A »Julstroh«-nak (Jul-szalma, vonatkozás ama jászolbeli szalmára, melyen a gyermek Jézus feküdt), Skandináviában különös jelentősége van. A marhaistállóban megvédi a marhát a betegségektől s termékenységgel áldja meg azt; az ugynevezett testvéri ágyban, melyet karácsony estéjén közösen a gyermekek és cselédek számára készítenek, az egész év tartamára egyetértést hoz. A »Jullicht«-nek (Jul-gyertya) égni kell az egész éjszakán s akkor maradványai gyógyerejű balzsamul szolgálnak a kéz- és lábsebekre; igaz is, hogy az öröm fénye ritka győgyerővel bír.

A karácsonyt nemcsak északon, hanem délen is nagy ünnepélyességek közt ülik meg. Példa erre az oláhok karácsonya, mely az ó-hitűek ritusa és időszámítása szerint a mienknél 12 nappal később vagyis január 6-ára esik. Oláhország némileg összekötő kapcsot képez a keleti és nyugoti szokások és intézmények közt, s a keleten divatozó baksis- (borraló) adás és a nyugoton szokásos karácsonyi és újévi ajándékok egyképen igyekeznek kiüríteni a lőkünben sem igen gazdag oláhok zsebeit. A juhá-

szok s más foglalkozású oláh parasztok a »Passió-játék« egy fajtát szokták előadni, mely szerintök a keleti bölcsék hódolatát akarná jelképezni a gyermek Krisztus előtt. E játék tánczokkal és dalokkal van összekötve, s mint egy angol utazó írja, meglehetősen hasonlít a skótoknál divatozó kardtánczhoz. Az ünnepi butykos természetesen kiváló szerepet játszik a mulatságban, mert az oláh a szesz italok, főleg a pálinka kedvelésében »orosz testvéreinél« nem igen marad hátrább. Az ünnep többnyire általános elázással szokott végződni.

Az orosz karácsony, szintén mulatságok és ünnepélyek közepette foly le. Esznek, isznak, lakmároznak, tánczolnak, énekelnek. Itt-ott nagyobb társaság gyűlvén össze, a szertartás vezetésére, kínálgatásra stb. egy fiatal nőt választanak ki, a legszebbet az egész gyülekezetben. Ekkor aztán megkezdődik hegyenvölgyön a lakodalom; álarczosok lépnek elő nemzeti tánczokat lejteni, s rögtönzött élceikkel a jelenlévőket mulattatni. A mulatság a híres tájátékban éri el tetőpontját. A szoba közepén álló asztalra vízzel telt nagy tálát helyeznek, melybe a nők lerakják ékszereiket. A szertartásokat és ünnepélyt vezető nő ekkor kezébe veszi a tálát és tartalmát, s asztalkendővel beteríti. A társaság az asztal köré ül, kenyeret, sőt és szentet hoznak be, s ekkor mindnyájan rákezednek a »Só és kenyér« ismeretes dallamára. Eközben az ékszereket összezavarják a tálban, s rövid dalokat énekelnek, a melyek jó vagy rossz szerencsét jósolnak. Míg e dalokat énekelgetik, egy-egy ékszert vesznek ki a tálból s tulajdonosának jó vagy balszerencséje ama dal jelentőségétől függ, melyet éppen akkor énekelnek. Vannak ezeken kívül az oroszoknak utcai mulatságaik is, — főleg álarczos mulatságok. Férfiak és nők álruhába öltöznek, s így látogatják meg barátaikat és igen jól mulatnak, mikor a háziak az álarczos vendégek kilétét találgatni kezdik.

Az orosz birodalom görög szertartású templomaiban igen különös szokás tartotta fenn magát egészen korunkig. E szokás az illető templom véd-szentjeinek megkeresztelése karácsonykor. Minden falunak és városnak külön patronusa van. A nagyobb városokban a püspök hajtja végre a szertartást. Jégből keresztet faragnak és a véd-szentet, kit fából kifaragott képszobor ábrázol, ünnepélyesen megkeresztelik.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

A legkedveltebb madárka történetéből. A kis kegyencz kanári, mely ma mindenütt otthonos, tulajdonképeni hazáját, az ugynevezett »boldog szigeteket« körülbelül 500 évvel ezelőtt hagyta el először. Midőn 1311-ben első ízben, 1478-ban pedig második ízben foglalták el a spanyolok a kanári szigeteket, a kedves dalnokokból sokat vittek hazájukba. Ezen szép állatkáknak akkor zöld színük volt, mely csak a fogságba lett sárga és halavány, nevök pedig »czukormadárka« volt. Rögtön oly nagy kelendőségnek örvendtek, hogy 20—30 aranyon fizették őket. Nem volt oly előkelő hölgy, ki ne tartott volna szalonjában ily kedves énekest. Csaknem egy évszázadon keresztül kizárólag a spanyolok üztek vele

kereskedést, és csak a tizenhatodik században történt egy véletlen eset folytán, hogy a spanyolok e kizárólagos kereskedelme átlépte a korlátokat. Egy Livornóba utazó spanyol hajó ugyanis, mely tömredék kanári-madarat szállított, az olasz partok előtt hajótörést szenvedett, mi által a kis madárkák szabadságot nyertek. Valószínűleg a szélirányát követve nyugot felé Eiba szigetére jutottak, s itt nagyon elszaporodtak, minthogy az égélj igen kedvező volt rájuk nézve. Az olaszok végre figyelmesek lettek a kis dalos jövevényekre, megfogdosták őket, s a szélrózsa minden irányában áruba bocsátották. Így kerültek Németországba is, hol szintén a nők vették hő pártfogásuk alá, s igen szívesen festették le magukat kezökön egy ilyen szelid »czukormadárkával«. Ma is láthatni a régi arczképeken a hófehér ujjakon e szelid kedves sárga madarat. Már a múlt század elején rendszeresen tenyésztették e kedves kis énekest, s jelentékeny üzletet folytattak vele. Ma már mindenütt nevezetes árucikk, különösen a Harz-hegységben nagy jövedelmet hajt a kanári-madarak kivitele és eladása.

Az örült. Franciaországban esett meg ez a vidám, de komoly tanulságú história. Chalet városában megtévelyodött egy Legrand nevű ember. Csöndesen viselkedett, de mert, mégis tartani lehetett tőle, hogy ha a roham rájön, kárt talál tenni vagy magában, vagy másban, a maire elhatározta, hogy beszállíttatja St.-Gemmesbe a legközelebbi tébolydába. A beszállítás nem éppen kellemes föladatával a polgármester a chaleti péket és a szállócsószta bizta meg. A két derék ember vállalta is a dolgot, de a mint a vasutra ültek a boldogtalan elmebajossal, megdöbbenve vették észre, hogy ez a szegény bolond nagyon — okos. Egészen józanul és értelmesen viselte magát, semmivel se árulta el, hogy az elméje meg van hibbanva. A két »testőr« összesugott. Ez a bolond, a milyen okos, aligha tűri majd békén, hogy bevigyék az örültek házába. Jó lesz gondoskodni, hogy baj ne legyen. Két okos ember hamar kisüt egy bölcs tervet. Leitatják a szegény Legrand-t, attól az okos ember is megbolondul, hát még a ki akkor is bolond néha, ha józan. Az áldomás árát ugyanis a község fizeti. A mint megérkeztek St.-Gemmesbe, nem az örültek házába mentek tehát először, hanem befordultak a legelső kocsmába. Az örült ezuttal is igen intelligensül viselkedett, nem vonakodott és úgy ivott, mint egy okos ember. Egy óra mulva részeg volt mind a három, mint a csap és mikor délután beállítottak az örültek házába, az igazgató teljességgel nem tudta: melyik a bolond és melyik a kísérő. Végre is azt tette, hogy ott fogta azt, a melyik a legbámbábban viselkedett — ez a pék volt, — a másik kettőt pedig kikísértette a vasúthoz és ott fölpackoltatta. A históriáról a chaleti polgármester csak úgy értesült, hogy Legrand, az örült, részvétlátogatást tett a pék feleségénél. Ezekkel a szavakkal állított be a megdöbbennt asszonyhoz:

— Fogadja őszinte részvételem, asszonyom. Én nem is tudtam, hogy az ön szegény férje . . . Szegény! Csak tegnap tudtam meg, mikor beszállítottuk az örültek házába a boldogtalan!

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

A rejtelmes sziget.

Regény. Irta: Verne Gyula, átdolgozta: Szász Károly.

(Folytatás.)

Most már a villanytelepet következőkép állították össze: néhány üveget azót-savval töltöttek meg, s azok dugóin üvegcsövet vezettek át, mely a folyadékba ért be nyílt alsó végével. E csőbe a felső végén hamuzsiroidatot vezettek be, s ez oldat és a savany, egy az üveg végéhez alkalmazott érczlemez közvetítésével hatottak egymásra. Azután két zinklemez egyikét az azót-savba, másikát a hamuzsiroidatba merítve, azonnal megindult a villanyfolyam, mely egy érczsodrony által felfogva, az üvegcső végét pozitív, az üvegpalaczkot negatív villanyossági sarokká tette. Hasonló villanytelepet állítottak fel a táviró másik végén, az akolnál is.

Ilyen volt az ép oly ügyes, mint egyszerű készülő, mely a gránitház és a juhakol közötti távirati összeköttetést fentartani volt hivatva.

Február hatodikán már a táviradaoszlopok felállítására került a sor, s egy hét alatt elmehetett az első távsürgöny! »Nincs-e baj az akolnál?« volt a kérdés — »Minden rendben« — jött rá a válasz, Pencroff alig fért a bőrébe örömeiben s minden reggel és minden este megeresztett egy sürgönyt.

E közlekedési módnak két előnye volt: mindig ellenőrizni lehetett az Ayrton jelenlétét az akolban; és ő sem érezte oly elhagyatottnak magát, minden nap életjelt adván és kapván.

A táviró sikere ismét új kísérletre adott kedvet a Lincoln-sziget lakóinak. A hajótörésből megtalált holmik között egy fényiró (photograph) gép is volt, melyet eddigelé még nem jutott eszökbé használni. De benne levén már a vegytanban s vegykészülékek előállításában, Spilett Gedeon a Harbert segélyével felszerelte a gépet. A gépnek hatalmas erejű objectív-üvege volt; s a szükséges vegyületek, mint collodion az üveg előkészítéséhez, ezüstnitrát annak érzékenynyé tételére kétszer kénsavas soda a kép felfogására, ammoniumos chlor a papír áztatására, szóval semmi sem hiányzott, amire szükségök volt.

Először a sziget néhány kiváló szebb pontját vették föl vele, de csakhamar kedvök telt benne, hogy a sziget valamennyi lakójának arczképét is felvegyék.

— Ugy tetszik, mintha azzal többen volnánk, ha mindenikünk még másolatban is megvan — mondá Pencroff.

De meg kell vallani, hogy egyiknek az arczképe sem sikerült olyan jól, mint Jupe mesteré, a becsületes majomé. Lehetetlen leírni azt a komolyságot, melylyel Jupe a gép előtt ült; s arczképe csak hogy meg nem szólalt! Maga is észrevehetőleg meg volt elégedve vele s egész elérzékenyüléssel nézte saját arczképét, melyen némi önhittség kifejezése tükröződött.

De a belső szobai munka s időtöltések nem foglalták el annyira a gránitház lakóit, hogy a külső munkát elhanyagolták s teendőikben valami hátramaradást szenvedtek volna. Az állattenyésztés amily jól fizetett, épen oly sok gondot is adott. A szár-

nyasok a majorban ezrenként költötték csirkéiket, s a sertések egész nagy nyájra szaporodtak már. Nab és Pencroff viselték ezeknek gondját s ételmezésük s lakóhelyük tisztán tartása nagy fáradsággal járt. Az onaggákat nyeregre szoktatták s Spilett és a fiatal Harbert azok hátán tettek gyakran kirándulásaikat a sziget távolabbi részeibe. Ily módon mind jobban és jobban fölkutatták a sziget még ismeretlen részeit is, s megismerkedtek az állat-, növény- és ásványvilág hasznos és ártalmas terményeivel, melyek az elég terjedelmes sziget különböző részeiben találhatók voltak.

Az állatország legnevezetesebb példánya a jaguár volt, melylyel már előbb is találkoztak egypárszor, de amelyet most saját rejtkehelyeiben kerestek föl, s komolyan láttak kiirtásához. A hirlapíró s a fiatal Harbert oly tökélyre vitték e veszélyes vadászatot, annyira hidegvérrel s ügyességgel szállottak e hatalmas vaddal szembe, hogy egyetlen évszakban nem kevesebb, mint husz darabot ejtettek el s feleséges bőreikből egész szőnyeggel vonták be a gránitlak nagy termét, úgy hogy ha ezt így folytathatták, nemsokára egészen ki lett volna irtva e félelmes vadállat a szigetről.

A vaddisznók egy nagyobb s igen vad fajára is akadtak, melynek üldözésében a két vadásznak szintén igen nagy kedve telt.

Azonban a nyári nagy meleg márczius hóval véget értek, mely az északi félgömb szeptemberének felel meg. Az idő néha esőre vált, de a levegő még meleg volt. Mindazáltal az évszak nem volt oly szép, mint az előbbi évben; valószínűleg zordabb télre lehetett kilátás.

Most már két éve volt, hogy mint a lég hajótörtei a Lincoln-szigetre vetődtek. Két év egy pusztaszigeten! Messze a világtól, a polgárisultságtól, elzárva minden emberi segélytől, egyedül a magok erejére, eszére, ügyességére bizva! Meg kell azonban vallani, hogy Smith Cyrus és társai nem estek kétségbe e helyzetben, s a természet semmi adományát, melyhez hozzáférhettek, nem hagyták felhasználatlanul.

De vajjon mennyi van még hátra a száműzetés idejéből? . . . .

Tizenharmadik fejezet.

Hőfödött táj nyáron. A szabadulás reménye. Körut a partokon. A sziget rejtelseinek elősorolása. A kemény tél. Pont a láthatáron.

Márczius 21-én reggel oly látomány lepte meg a gránitház lakóit, amelyre ez évszakban, a nyár utolsó napján még teljességgel nem számítottak. Amint fölédretek, az egész fensíkot hóval borítva találták. Fehér lepel terült el, és pedig úgy látszott, jó vastagon, amerre csak néztek.

— Hó, ily korán! — kiálta föl Pencroff.

— Pedig az, — erősíté Nab.

— De az Istenért, — mond Spilett Gedeon, — hiszen a hévmérő 14°-ot mutat a zérus fölött.

— Mindenünk elfagy, — sóhajtott Pencroff.

Smith Cyrus egy szót sem szólt, hanem csak megindult a hómező felé. Jupe követte.

Közeledésökre a hórétég csak mozogni kezdett s óriási és számtalan helyeken felszállt a levegőbe, oly sűrűn, hogy elfogta a nap világát.

— Madarak! — kiáltá Harbert.

Valóban tengeri madarak óriási csapata volt, vakító fehérségű tollazatukkal, amint sűrűn belepék a mezőt, családásig hasonlítva a hóhoz. Szerencsétlenségre, meglepetésük oly nagy volt, hogy sem Spilett, sem Harbert nem ért rá puskát ragadni, hogy bár egyet lelőhettek volna a csapatból, mely már mint fehér felhő, tova hömpölygött a láthatáron.

Ez nap Ayrton is meglátogatta a gránitháziakat s szokása ellen meglehetősen közlékeny volt. Mióta egyszer, oly nagy lelki küzdelmek után, elbeszélte volt egész történetét, azóta került mindig az arra való visszatérést. De most, látva, hogy társai két évi száműzés után a szabadulás esélyeivel foglalkoznak és a legkisebb reménycsillám után sováron kapnának, maga vitte a beszédet a Duncanra, a Glenarvan lord hajójára, mely öt tizenkét évvel ezelőtt a Tábor-szigetén kitette volt. Nem lehetetlen, hogy a Duncan vissza fog még térni érette. Legalább Glenarvan lord nyújtott erre némi reményt, mikor az utolsó perczben a pusztaszigetre kitett elhagyatotthoz így szólt:

»Ayrton, — mondá, — ez vezeklésed helye. Vezeklésed idejét nem határozom meg; de nem feledkezem meg rólad. S ha bünbánatod megérett és megtérésed teljes lesz: várhatod a Duncant, mely téged e helyről megszabadítand.«

S most már nemcsak a szegény Ayrtonnak, hanem a Lincoln sziget valamennyi lakójának ez volt a szabadulás egyetlen reményhorgonya. De vajjon épen ez idő alatt, mióta Ayrton nálok volt, nem járt-e ott a Duncan a Tábor-szigetén? a faházat üresen és Ayrtonnak semmi nyomát nem találva, nem tért-e vissza azon hitben, hogy a szerencsétlen elhagyatottat az idő, az egyedüliség, a természet ellenséges elemei fölemésztették s többé e földön sem bocsánatra, sem más egyébre nincs szüksége?

Mert, hogy Glenarvan lord, ha jó, csak a Tábor-szigetre jó, annál bizonyosabb, mivel a térképekben föl sem jegyzett Lincolnnak a létezéséről nincs is tudomása. S ők — még akkor az Ayrton történetét nem ismerve, — elmulasztottak valami jelt hagyni a tábor-szigeti pusztaházban, mely a lordot nyomukra vezethesse.

Most tehát elhatározták, hogy mihelyt a kedvezőbb évszak ismét beáll (mert ha eddig nem járt ott a lord, nem valószínű, hogy a téli évszak alatt jőjjön) ismét fölszerelik a Bonaventurát s átmennek a Tábor-szigetre, hogy megtegyék ott a szükséges intézkedéseket. Hogy a hajózás gyakorlatából egészen ki ne jőjjenek s Ayrtonnak is alkalmat adjanak, régi tengerészi gyakorlata föllevenítésére: azt tüzték magok elébe, hogy körülhajózzák a Lincoln szigetet s annak partjait köröskörül mindenütt kikémlik.

Már április 16-án megindultak erre az utra, melynél nem a gyors haladás, hanem inkább a gyakorlat volt főczéljuk. Minden ponton, ahol csak ki lehetett kötni, megállottak, s míg Cyrus a partok környékét vizsgálta, Spilett és Harbert beljebb mentek, vadászgatva s rendesen valami becses zsákmánnyal tértek vissza e kirándulásokból.

Egy ízben nagyon is messze be találtak tévedni s nem találtak ki. Egy félnapnál tovább kóboroltak az erdőben. Mikor végre visszaérkeztek s Cyrus

említette, hogy mennyire aggódott már miattok, Harbert azt felelte:

— Hát miért nem gyújtott utmutató tüzet, mint akkor, az október 19. és 20-ika közötti éjjelen, mikor a Bonaventurával tévedtünk volt el a tengeren?

— Miféle tüzet? — mondá Cyrus. Aztán elgondolkozva, hozzá tevő: — Vagy úgy — tudom már.

Ezte azonban, mikor csak ketten maradtak ébren, így szólt Spiletthez:

— Semmi sem igazabb, mint az, hogy én azon az október 19. és 20-ika közötti éjjelen semmiféle tüzet nem gyújtottam!

Pedig bizonyos, kétségbevonhatatlan, hogy ők látták azt a tüzet. Akárki gyújtotta, de hogy emberi kéz által gyújtott tűz volt, azt bizonyosnak tartották.

(Folyt. köv.)

Karácsonyi álom.

— A »Kitartás« eredeti tárczája. —

Írta: Turtsányi Vilmos.

Lealkonyodott. A hold halovány tányérja előbukkant a vihartól üzött felhőfoszlányok közül és sugarai összevegyültek az uton kavargó hóval, melyet a rohanó szél porrá szakgatott a levegőben. Mintha apró szikrák szállingóznának fel-alá, úgy csillogott minden a hideg, élettelen éjszakában. S ha az a nagy zugás egy pillanatra szünetelt, hogy a tomboló természet új erőt merítsen rémes játékához, akkor a hóval borított fenyvesekből lehalatszott egy-egy elnyújtott üvöltés a völgybe, hol néhány házikó állott, majdnem egészen betemetve a hófuvatagtól.

Csak a kis ablakokból kisugárzó világosság árulta el az életet, mely ott huzódik meg a dermedt hideg elől.

Karácsony estéje volt. Még a legszegényebb viskóba is bevonult a boldogság egy szikrája, mely az asztal közepére felállított fenyőgalyról szórta sugarait a körülötte imádkozókra.

A faluba vezető ut szélén álló házban is ott volt az asztalon a karácsonyfa. Két gyermek játszadozott körülötte valami apró játékszerrel, míg végre elálmosodva, az ágy egyik sarkában egymást átölelve, elaludtak.

Az a halovány arcú ifju asszony, aki az asztal mellett ült, szóltanul nézte őket egy ideig; de azután az ő gondolatai is másfelé elszállottak, ki a hideg éjszakába, — talán maga se tudta hová.

Nagy bú ülhetett a szívében. Bánatos szép szeméből időnként egy-egy könny hullott alá az ölében görcsösen összekulcsolt kezeire, anélkül, hogy azt észre is venni látszott. Tekintete mereven kifelé irányult, mintha az éjszaka halálos magányát kutatná, mintha onnét várná zaklatott lelkének békéjét.

Azalatt az a néhány apró viaszgyertya a karácsonyfán már tövig leégett és a haldokló langok lefordulva, belekaptak a fenyő leveleibe, melyek sísteregve fellángoltak egy pillanatra és átható illattal megtöltötték a szoba levegőjét. Végre az utolsó láng is elhamvadt, nem zavarva többé a szoba csendjét.

Az asszony pedig tovább kifelé bámult a szoba félhomályából a hóvilágos éjszakába, mely a kitisz-

tult égen ragyogó hold fényétől majdnem nappali világosságban tündöklött.

Nem hallotta az esteli harangszót, nem kulcsolta össze, mint máskor, imádságra kezeit. Nem hallotta a farkasoknak az erdőből lehallatszó mind gyakoribb üvöltését sem, melyre mindannyiszor felhangzott az oduikban félénken meghuzódó falusi kutyák vonítása.

Vágyakozó lelkére megnyugtató édes álom szállott.

Ragyogó tavasz volt körülötte. A fenyves sötét lombozata titokzatosan sugott, bugott; az ágak összeölelkezve egymás felé hajladoztak, mintha édes titkokat mesélnének egymásnak. Az illatokkal telt langyos szellő telehintette hulladozó virágszirmokkal. Tekintete elkalandozott a völgybe. Az ifjuság gondtalanságával gyönyörködött abban a színpompában, mely mindenféle alakban végighullámzott odalenn, amint a napsugarak egy-egy futó felhő árnyékát végig üzték rajta.

Az erdőből ugyanekkor egy férfi lépett ki. Amint meglátta a leányt, nesztelen léptekkel háta mögé került és gyengéden befogta szemeit. A leány nem ijedt meg. A két kezét lehuzva szeméről, boldogan keblére szorította.

— Vártalak János — mondá komolyan, — beszélni akarok veled.

— Azért jöttem utánad én is — felelte a férfi — és melléje ült a fának kiálló gyökerére.

— Egymástól várták a szót. A csendet megszakította a kakuknak hívogató hangja, melyre az erdő felső oldaláról visszhangzott a felelet.

Végre megszólalt a férfi.

— Miért nem beszélsz, édes?

— Azt számolgattam, hogy mennyi időt szánt Isten a mi boldogságunknak — felelte a leány és mosolyogva fordult hozzá.

A férfi nem felelt semmit, hanem a leányt magához vonva, homlokon csókolta.

Először volt, hogy így egymagukban egymás mellé kerültek; ez volt az első csók, melyben egymás iránti szerelmük nyilvánult. A leány gyorsan felkelt Sötét pir futotta el arcát és hogy azt eltakarja, elfordult a férfitől. Ez is felugrott ülőhelyéről. Szívét eltöltötte a szerelem édes gyönyörűsége, amint maga előtt látta a szerelmével küzködő leányt. Karját dereka köré fonva, lassan megindultak a falu felé.

— Megyek az anyádhoz — szölt kis szünet után.

— Gyere csak, úgy sincs már sok ideje, azután legalább békében pihenhet én miattam. Azért vártalak, mert ő is így akarja.

Tovább haladva, a jövőről tervezgettek. Olyan volt az előttük, mint a felettük kékellő égbolt, melynek derűjét a mindenféle szétözönlő napsugarak beragyogták. Telve reménnyel és boldogsággal...

Egymáséi lettek. Az a koporsó, melyet a falu temetőjébe kikisértek, csak muló árnyékot vetett szerelmüknek derűjére.

Ugy látszott, hogy nagy szegénységük se bántotta őket. Az asszony esténcént mosolyogva fogadta munkából hazatérő férjét, az pedig nem látszott észrevenni feleségének egyre halványodó arcát és szemeinek szomorúságát. Idővel két gyermek is megsziporította a családot, de a kereset az ősz közeledtével egyre apadt, míg végre az esős idő

beálltával már csak kis házikójuknak udvarát rendezgettek más munka híján.

Nemsokára azután a szükség is beköszöntött és vele a sötét gondok terhe nehezedett mindkettőjükre Szótlanul jártak fel-alá a házban, még a beszédet is elkerülték, nehogy kitörjön a szívében lappangó keserűség.

A férfi belátta, hogy tenni kell valamit, ha nem akarnak éhen elpusztulni.

— Juliska — mondá egy reggel — elmegyek kenyeret keresni számotokra.

— Hová? — kérdezte az asszony.

— Még magam se tudom, — felelte férje elgondolkozva — addig megyek, amig valamire rátalálok.

— Mi lesz velünk, ha te is elhagysz minket?

— Nem hagyok én el soha, de ha nincs kezesetünk, mindnyájan elpusztulunk.

Juliska érezte, hogy férjének igaza van és szomoruan nézte annak készülődését.

— Az Isten áldjon meg titeket, viseld gondját annak a kettőnek, míg visszajövök — mondá a férfi a két alvó gyermekre mutatva s ezzel az ajtó felé fordult.

Felesége kikisérte az országutra, fuldokló zokogással ölelte férjét, de ez gyengéden lebontotta karjait magáról és a faluból kifelé vezető utra fordult. Juliska hiába leste, hogy tán visszatekint, míg az ut kanyarulatánál végkép eltűnt szemei elől.

Szomoruan visszaballagott a szobába, hol azután a párnák közé temetve arcát, keservesen sirni kezdett. De hát ebből nem élhetett. Amije még volt, az csak néhány napra volt elég, tehát ő is munka után látott. Ami kis dolog akadott itt ott, abból tengette, úgy ahogy, a maga és két gyermeke életét, no meg a szomszédok könnyőreletességéből.

Az idő mult és ő is megszokta az egyedüllétet. Csak mások boldogságának láttára jutott eszébe a maga sorsa és akkor egy-egy köny lopódzott a szemébe. Gondolatai azonban mindig uránál voltak, a kit ő naponta várt, míg a fáradság álomra zárta szemeit.

Azokat a kuszált írásu leveleket, melyek időnként érkeztek, nem tudta kibetűzni, de nem mutatta senkinek ezen drága kincseit, féltette idegen kezek-től. Tudta ő úgy is, hogy mi van bennök. Pénz is érkezett később, gondjai kisebbedtek és nem kellett annyira törni magát a kenyérért.

Sok szomorú nap futott el így felette, de a remény sohasem hagyta el őt.

A tél beálltával órákig ott ült az ablaknál és az országutat nézte. Akit várt, az nem jött.

Felvirradt a karácsony napja is és már le is égtek a karácsonyfa apró gyertyácskái, ő még mindig ott ült egyedül, elhagyottan.

A tüzhelyen az utolsó parázs is már kialudt és az éjszaka hidege lassan belopódzott a szobába.

Az asszony egyszerre összerázkódott és felugrott ülőhelyéről. Ugy rémlett előtte, mintha közlgő lépteket hallana. Kilépett az ajtóba. A kutya is kibujt odujából és nyöszörögve futott a kapu felé.

— Valaki ismerős jön — gondolta magában, és arra felé nézett. A hold fénye magas, sugár alakot világított meg, amint a kapun befelé igyekezett. Nehéz batyu volt a hátán, kezében pedig a rátapadt hótól csillogó fenyőág.

Az asszony inkább csak sejtette, hogy ki lehet az, aki ily későn tér be hozzá.

— János, — kiáltotta örömtől repeső hangon — te vagy az, édes, egyetlen jó uram!?

— Én vagyok Juliska — felelte az ember nyugodt, megelégedett hangon, és magához ölelte a remegő asszonyt.

Azután leverte lábáról a havat és belépett a szobába. Terhét letéve, az asztalra állította a magával hozott fenyőt a másik mellé és tele akgatta mindenféle csillogó aprósággal, mialatt felesége a tűzhelyen a lángokat élesztgette.

A karácsonyfán újra kigyultak az apró lángok és fényök összevegyült a holdnak az ablakon beözönlő ezüstös sugaraival. Ők ketten pedig odaültek az alvó gyermekek mellé és a viszontlátás öröme elfeledteté velük a mult keserűségeit.

Az özvegy.

— Orosz történet. —

Mikor Tertij Ivánovics elköltözött az élők sorából, özvegye: Olga Petrovna asszony azt hitte, örök bánat borult az életére. Könnyei, melyek a halottas ágy előtt megeredtek, szünet nélkül hullottak szép szeméből még hónapok után is.

Tertij Ivánovics két hatalmas gyárat, nyárilakot a város közelében, nagy házat az admirál-utczában és tekintélyes készpénzt hagyott hátra a szegény özvegy számára. Még ez sem állította meg a szép asszony könnyeit.

A boldogult Tertij Ivánovics — hogy az igazat bevalljuk — alig érdemelte meg ezt a nagy bánatot. Kicsiny, kopasz és potrohos hüvelyében a legridegebb és legbrutálisabb lélek lakozott; azonkívül pedig harmincz esztendővel volt idősebb a feleségénél, akinek arcán a fiatalság rózsái virultak, a lelkében pedig galambszelidségénél csak a béketűrése volt fokozottabb. Amíg Tertij élt, sokszor hetekig nem látták a szomszédok Olga asszonyt; de mindenki tudta, hogy a szobájában elvonultan olyankor folyó-izzappal borogatja az arcát . . . a részeges férj ütéseinek nyomát.

Házasságuk utolsó éveiben Tertij Ivánovics természetét még inkább megrontotta a mértéktelen iszákosság; tiszta véletlenség volt, hogy az asszony túlélte őt. És mégis szüntelenül sirt utána az özvegy, aki vigasztalhatatlannak látszott. Eleintén az egész admirál utca bizonyos mértékben jogosnak tartotta az özvegy bánatát: akkora örökség csak mégér néhány könnyet már a látszat kedvéért is. De mikor egy év is elmúlt és Olga Petrovna még egyre jajgatott, felháborodott az egész városnegyed. Protestált ellene minden épeszü ember. Eleintén csak loppal tett megjegyzések jártak; nemsokára azonban hangossá lett a felháborodás.

Egy napon Olga Petrovna az utcán Cyrill pópával találkozott össze, aki boszus tekintetet vetett az özvegyi fátyolra és alig akarta az asszony köszöntését viszonzni.

— Jó napot, Cyrill Fadeics, — suttogta Olga Petrovna másodszer is és egészen megzavarodott a pap tekintetétől.

— Jó napot, leányom, . . . hát még mindig gyászban? — kérdezte a pap gunyos hangon.

— Gyászban . . . Cyrill Fadeics . . .

— Hm — hát be akarod magad sózni?

Ezzel a faképnél hagyta az asszonyt. Valami

elitélő rosszalás volt a pápa hangjában, ami Olga Petrovnára mély hatást gyakorolt. Olyasmit érzett, mintha vallásellenes dolgot követne el s ez a gondolat szeget ütött a fejébe.

Néhány nappal később egy idősebb nő kopogtatott Olga Petrovna házána: Nikolajeva asszonyság, a legismertebb házasság-közvetítő egész Moszkvában. Nikolajeva asszonyság szomorú hangon beszélt Olga Petrovnának a hűtlen cselédekről, akik meglopják gazdájukat és hiteles történeteket mondott el olyan nőkről, akik gazdagok voltak, de tönkre kellett menniök, mert nem volt mellettük férfi, aki felügyeljen a jólétre, no meg a boldogságra is.

— A magános nő, kedvesem, olyan mint egy hegedü húrok nélkül . . . épen olyan, mint egy hegedü húrok nélkül . . .

Olga Petrovna hallgatott.

— Ajánljak talán valami módot? — kérdezte Nikolajeva asszonyság hizelgő hangon.

— Miket beszélsz itt össze-vissza! — ijedezett Olga Petrovna. — Az én boldogult uram bár szigorú ember volt, úgy szeretett, mint atya a gyermekét . . . úgy éltem mellette, mint hal a vízben . . .

Végül azonban mégis sikerült Nikolajeva asszonyságnak rábirnia őt, hogy másnap a Demidoff-kertbe vele sétálni menjen, ahol egy urat fog megismerni, aki imádja őt. Udvari tanácsos és sok rendjel lovagja, Andrej Fomic Ptiskin, ötven év körüli, elegáns uriember, maga is gazdag és szintén özvegy: ezt rendelte a kertbe Nikolajeva asszonyság.

Mikor Olgának bemutatta a kérését, mindketten roppant zavarban voltak. Az udvari tanácsos, mint a szepegő diákgyerek, izgatottan babrált rendjele szalagján és csak perczek mulva tudott szóhoz jutni.

— Csinos kert . . .

— Igen! de a Potemkin-kert mégis szebb . . .

— Igen . . .

Fél óra hosszat sétáltak fel s alá; akkor elváltak.

— Nem; ez nem kell! — suttogta az özvegy, mikor egvedül maradt Nikolajeva asszonysággal.

— Nem kell? Ez a finom ur? — az asszonyság alig térhetett magához a csodálkozásból. — Udvari tanácsos, vagyonos, mindig józan; és te azt mondod, hogy nem kell!

— Nagyon csendes . . .

— Csendes? Adj hálát az Istenkének! Boldogult első urad olyan volt, mint a rabszolgotartó . . . Az talán jobb volt?

Olga sóhajtvá válaszolt: — Tertij Ivánovics férfi volt. . . .

Nikolajeva asszonyság összefogta a kabátját és bucsuzni készült.

— Hát akkor majd mást keresek. Addig is élj boldogan!

Egy hét multán ismét találkozás volt a Demidoff-kertben. Olga Petrovnának sejtelve sem volt, ki legyen az új kérő: fiatal-e vagy vén? kereskedő vagy hivatalnok?

Mikor a sétátra értek, az özvegy hirtelen a Nikolajeva asszonyság könyökét érezte. Egy ur, tisztí sapkában, magasra emelt fővel és sétatálczát lengetve az ujjai között, egyenesen feléjük tartott.

— Tiszt! — suttogta meglepetten Olga asszony.

A másik pillanatban már előtte állt a büszke katona.

— Peter Petrovics Lasztocskin százados! —

kiáltotta harsány, vezényszóhoz szokott hangon és összeütötte a sarkantyuit.

Olga Petrovna arcát a zavarodottság pirja futotta be, mielőtt azonban válaszolhatott volna, a százados melléje állott és szeretetreméltó, de érélyes hangon ajánlotta fel a karját.

— Votre main, asszonyom! . . . Ebben a tolon-
gásban. . .

Olga Petrovna meglepetten s szinte önkény-
telenül füzte karját a tiszt karjába, mintha valami
parancsoló hatalomnak engedelmessé válna. Aztán
elindultak a szépen nyírott bokrok közé, ahol a
sétálók nagy sokasága hullámozott. A kapitány —
sajátságos nyers udvariassággal — néhány bevezető
banalitást mondott, miközben a szeméit forgatta és
egyre az özvegy karjait szorongatta. A szép asszony
irult-pirult, de képtelen volt karját a kelepczéből
kiszabadítani.

Tekintete egyszer csak megakadt egy sárga
szalagon, mely a tiszt egyenruháján pompázott.

— Talán rendjel? — kérdezte zavartan.

— Na-a! . . . Szent György-rend . . . az utolsó
hadjáratból. . .

— Százados ur háboruban is volt?

— Természetesen! . . . Ágyut foglaltam el a
töröktől. . .

Olga Petrovna hirtelen elvesztette a bátorságát,
hogy folytassa a beszélgetést. A kapitány azonban,
kit ez a hallgatás meg nem téveszthetett, öblös
hangon és terjedelmes bőbeszédűséggel elmondta
háborus emlékeit, egész élettörténetét, jelen állapo-
tát, jövőbeli terveit is.

Multjából és jelenéből megtudta Olga Petrovna
asszony, hogy a tiszt jelenleg szolgálaton kívüli
viszonyban áll és évi 150 rubel*) nyugdíjat élvez.
Jövőjére vonatkozólag pedig azt jegyezte meg a
Szent György-rend lovagja, hogy szívesen pihenné
ki hadi fáradságait egy békés családi fészék szere-
tetteljes melegében . . . és szeméit csábító modor-
ban szegezte az özvegy pirongó arcára.

Mikor a kertet elhagyták, a százados ellent-
mondást nem tűrő hangon ajánlkozott, hogy hölgyét
egész hazáig elkísérje; amikor pedig a ház kapujá-
hoz értek, ugyan oly hangon jelentette ki, hogy
szívesen venné, ha Olga Petrovna meghívná őt egy
csésze theára.

— Alkalomadtán, kérem, szíveskedjék . . .
örvendeni fogok — rebegette az özvegy. A kapitány
azonban hamar közbe szólott:

— Merci, hanem . . . megbocsát, de miért
nem azonnal? ma? Asszonyom, én katona vagyok
és szilárd jellemű férfi . . . az ön szépsége pedig. . .

Olga Petrovna elpirult és néhány érthetetlen
szót suttogott; a kapitány parancsoló hangja azon-
ban rögtön elnémította.

— Bocsánat, asszonyom . . . egy szót se töb-
bet! Lastocskin százados megmondta, és úgy is lesz!
Ami pedig. . .

Nem fejezhette be a mondatát, mert e pilla-
natban szitkok hangjai hallatszottak a ház udvara
felől: Olga Petrovna két cselédje pörölt odabenn.
A tiszt hirtelen egyet fordult és gyors léptekkel
sietett az udvar felé. A másik pillanatban súlyos
keze rácsapott a két perlekedőre.

— Adta gézenguza! hordjátok el magatokat!

*) Egy rubel körülbelül két és fél korona.

Hogy merészeltek urnótök előtt ilyet mondani egy-
másnak?

A két leány úgy elillant mint a kámfor. Mielőtt
Olga Petrovna meglepetéséből magához térhetett
volna, a tiszt udvarias mosolylyal állt előtt: —
Lépjen be, asszonyom! Majd lesz rá gondom, hogy
cselédei ne orozatlankodjanak többé. . .

Mikor a lépcsőn fölhaladtak, a kapitány még
egyszer lekiáltott az udvarra:

— Összezuzom a csontokat léhütők! gézengu-
zok! tolvajok! . . .

— Oh, az én boldogult uram! — susogta Olga
Petrovna és szeliden mosolygott.

Néhány nappal később a napi sajtóban a követ-
kező hírt olvasták a moszkvaiak: »Olga Petrovna
özvegy Podolinné asszony és Péter Petrovics Las-
tocskin kapitány jegyesek.«

Az atyafi sietős dolga.

Egy vidéki járásbiróság előszobájában egész
tömege várakozik a felelnek. Egyszerre megjelenik
egy szélesképű atyafi. Liheg a fáradságtól, az inge
meg van tépve. Egyenesen az ajtón álló szolgálóhoz siet.

— Ereszsen be szaporán, mert sürgős a dolgom.

A szolgáló visszatartja:

— Várjon sorára. Mutassa az idézését.

Az atyafi izgatottan felel:

— Nincs nekem semmiféle irásom, csak eresz-
sen be az ur, mert baj lehet különben.

A szolgáló bemegy a bíróhoz jelentést tenni és
pár perc múlva nyílik az ajtó.

— Bemehet! — mondja az embernek, ez pedig
sietve megy a terembe, igazít egyet a gunyáján és
szalutál. A bíró kíváncsian néz a sürgős járatban
levő atyafira.

— Hát mi az a sürgős dolog, atyafi?

— Instálom alásan a tekintetes urat, a Kucsik
Imre komám dolgában jöttem.

A bíró gondolkodik, az írásait is megnézi, de
hasztalan kutat.

— Nem tudom micsoda ügyről beszél.

Az atyafi kissé vontatott hangon mondja:

— Nem is tudhatja még azt a tekintetes ur,
mert éppen csak az imént esett meg a dolog.

A bíró gyanakodni kezd:

— Csak kurtán, barátom, mondja hát, mi
történt?

Az atyafi vállát vonogatja.

— Hát iszen csak egy kis semmiségen kezdő-
dött az egész. Rám akarta disputálni, hogy az ő
ásója aczél, az enyim meg csak vas. Ezen esse-
akadtunk . . .

A bíró sürgeti:

— Csak kurtán barátom, sok a dolgom.

Az ember megnyugtatja.

— Csak annyi történt kérem, hogy nagyon
összekaptunk — és megpofoztam egy kicsit. Eddig
van.

A bíró rámered.

— Maga pofozta meg őt?

— Igenis, instálom.

— Hát a komája hol van?

Az atyafi kidülleszt a mellét:

— A doktornál, instállom. Mert hogy neki viziraportra van szüksége. Meg oszt, hogy összevarják a fejin a léket.

— Milyen léket?

— Hát amit az ásóm ejtett véletlenül rajta.

— ?

— Nohát igen, megkérem alássan. Ahogy visszaadta a pofont, a feje beleütődött az ásóba.

— És mit zaklat most maga engem ezzel a dologgal?

— Már mondok, mégis csak én panaszlom meg előbb, mert hogy akkor én leszek a fölpörös; hát jussra enyim az elsőség. Hát kis hijja is, hogy meg nem előzőtt a gazos.

Hasznos tudnivalók.

— Közli: Máv Zakariás. —

A jó tanácsok mindenkori drágák. De még a legjobb baráttól is sokkal hamarabb kapsz tiz jó tanácsot, mint egy lyukas tizesbankót.

Borban az igazság. De csak addig, amíg az a bor a szőlőtőkén fityeg.

Azt mondják, a legjobb út az egyenes út, a legférfiasabb a büszkén hordott fej. Nem igaz. Az emberek sokkal hamarabb érik el céljukat hajlott háttal, görbe úton kanyarogva.

Minden ember maga érzi legjobban, mitől fáj a feje, hol szoritja a csizmája. Am azt még soha senki ki nem tapasztalta, hogy mitől hull a haj és mitől pusztul a tyukszem.

Vannak emberek, akik restelik a világ előtt, hogy otthon csak sült krumpli járja vacsorára. De azt nem restellik, ha kölcsönként pénzen feszítenek a színházi páholyban.

Az étlap, bármilyen rosszul van is megírva és bármily ócska papiroson — mindig szebb így, mintha a legszebb mellényről olvasható le.

Az igazságot szeretni jó. De csak úgy, ha károdra nem válik. — Kerüld a hazugságot. De csak akkor, ha ennek hasznát látod.

A legszebb virágot is óvatosan szagold, ha fonnyadt női kebelre van tűzve.

Akinek pénze van, annak mindene van. Akinek mindene van, de pénze nincs, annak semmije sincs.

Pérez feleség nélkül: világosság árnyék nélkül. Asszony pénz nélkül: árnyék világosság nélkül.

Nagy urakkal, ha kezet fogsz, következőkre vigyázz: Ha csak egy ujját nyújtja feléd, térj magadba, hogy milyen semmi vagy te még. Ha két ujjat mutat, ember vagy előtte. Ha három ujját kínálja, már nagyra tart tégedet. De ha egész tenyerével szorongatja meg kezedet — akkor ne higgy szavainak.

Az anyóst megbecsüld. A káposzta is csak úgy jó, ha savanyu.

Felebarátoddal szemben sohasem mutasd, hogy több eszed van nálnál, mert mentül butább, annál dühösebb lesz reád emiatt.

Pérez olvasva, asszony verve jó. Van ember, aki veretlenül szereti a pénzt és olvasatlanul az asszonyt. De akad olyan is, aki fordítva teszi.

Ahány ház, annyi szokás. Nem igaz pedig. Mert mindig több a szokás, mint a ház.

Akinek nem inge, ne vegye magára. Hát akkor

miben járjon manapság a szegény tolvajmester-ember?

Kéz kezet mos. De a szapulást a nyelvek végzik.

Ember tervez, Isten rendez. Csakhogy Isten akkor is rendez, amikor az ember nem tervez.

Ha melyik komondort nem tudtál kenyérrel lecsitítani, hiába fenyegeted azt bottal.

Segíts magadon s az Isten is megsegít: mert akkor már kint vagy a bajból.

Nyomatós lónak kár bekötni a száját. Csakhogy felebarátod nem nyomtatós ló ám!

Ha dicsőségért dolgozol: számár vagy. Ha elismerésért: buta vagy. Ha pénzért dolgozol: okos ember vagy.

Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat. Kivált, ha szöveget keresel, amelyre fel akarod magad kötni.

Semmi sem új a nap alatt. Dehogy nem: egy meglegedett ember, egy jó anyós — mindig újdonságszámba mennek.

Dr. Szász Géza

fogorvos, egyesületi tagunk,

az egyesület tagjainak a foghuzást

ingyen eszközli a többi fogorvosi kezeléseknél pedig **50⁰/0** árengedményt ad.

Lakik: Budapest, Andrásy-út 49.

Kitünő karban levő kerékpár

igen jutányos áron eladó. Közelebbi felvilágosítást nyújt **özv. Papp Dénesné, Török-Szt.-Miklóson.**

Zsótér István váltóór Bács-Petrovoszello állomáson, lehetőleg pályaoórral cserélni óhajtana.

KILOMÉTER-PÉNZEK

könnyű kiszámításához **vonatkisérők** számára igen **hasznos táblázatos kimutatást** állított össze

MÁRUSÁK JÁNOS

Miskolcz állomási kezelő-altiszt.

Ezt a felette hasznos segédeszközt igen szívesen ajánljuk minden máv. vonatkisérő figyelmébe. Megrendelhető a szerzőnél, Miskolcz személy-pályaudvaron **60 fillér** árban.

„KITARTÁS” takaré- és hitelszövetkezet

Budapesten, VII. ker., Baross-tér 17. szám II. emelet.

(A keleti pályaudvar mellett.)

Elnök: Temesváry Alajos.

Alelnök: Ellbogen Ferencz.

Alelnök-helyettes és ügyvezető: Turtsányi Vilmos.

Igazgatók: Puhm János, Sándor Márkus, Szalády Pál,
Szilágyi Lajos.

A szövetkezet heti korona-befizetéseken alapul. Minden tag tetszése szerint egy vagy több üzletrész befizetésére kötelezheti magát s az illető évtársulat négy évi időtartamán át minden általa jegyzett üzletrész után hetenként *egy* koronát fizet a szövetkezet pénztárába. Négy évi befizetés után minden üzletrész 208 koronát képvisel s a tagoknak kamatokkal együtt visszafizettetik. Beiratási díj minden üzletrész után egyszer s mindenkorra 1 korona.

A szövetkezet elsősorban a **Kitartás-egyesület tagjainak** készpénzkölcsönöket nyújt, amely kölcsönök az imént említett heti koronás befizetésekkel törleszthetők. Minden jegyzett üzletrész után kétszáz (200) koronáig terjedő kölcsön engedélyezhető.

A kölcsönök tárgyalása és engedélyezése a minden hónap 15-én megtartandó igazgatósági üléseken történik. Csak oly kérvények vétetnek figyelembe, melyek legkesőbb 10-ikéig nyújtattak be a szövetkezethez. Az engedélyezett kölcsönök folyósítása és kifizetése mindenkor a hónap 22—25-ik napjain történik.

Kölcsönök ügyében minden pénteken délután 3—6 óra közötti lehet a szövetkezet igazgatóságánál szóbelileg is értekezni.

EGY korona.

Magyar Iparművészeti Társulat Sorsjátéka.

Főnyeremény 30,000 korona.

Egy sorsjegy ára EGY kor.

10 darab együtt csak 9 kor.

Kaphatók a

MERCUR Bank- és Váltóüzlet Részvénytársaságnál

Budapest, IV., Váci-utca 37. sz. a. (Mercur-palota.)

Alapított 1876-ban.